

EVROPSKA KONVENCIJA o ljudskim pravima

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA

**Dio I.
PRAVA I SLOBODE**

**Dio II.
EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA**

**Dio III.
RAZNE ODREDBE**

**PROTOKOL
(Prvi protokol)**

PROTOKOL BROJ 4

PROTOKOL BROJ 6

PROTOKOL BROJ 7

PROTOKOL BROJ 12

PROTOKOL BROJ 13

PROTOKOL BROJ 15

PROTOKOL BROJ 16

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

izmijenjena protokolima br. 11 i 14

dopunjena protokolima br. 1, 4, 6, 7, 12 i 13

Konvencija je izložena u tekstu koji je izmijenjen odredbama **Protokola broj 14** (CETS broj 194) od dana njegovog stupanja na snagu 1. juna 2010. godine. Tekst Konvencije ranije je izmijenjen u skladu s odredbama **Protokola broj 3** (ETS broj 45) koji je stupio na snagu 21. septembra 1970. godine, **Protokola broj 5** (ETS broj 55) koji je stupio na snagu 20. decembra 1971. godine i **Protokola broj 8** (ETS broj 118) koji je stupio na snagu 1. januara 1990. godine, te sadrži i tekst **Protokola broj 2** (ETS broj 44) koji je, u skladu s članom 5. stav 3. istog Protokola, postao sastavni dio Konvencije od njezinog stupanja na snagu 21. septembra 1970. godine. Sve odredbe koje su bile izmijenjene ili dodate ovim protokolima zamijenjene su **Protokolom broj 11** (ETS broj 155) danom njegovog stupanja na snagu 1. novembra 1998. godine. Od tog datuma ukinut je **Protokol broj 9** (ETS broj 140) koji je stupio na snagu 1. oktobra 1994. godine, a **Protokol broj 10** (ETS broj 146) je izgubio svoju svrhu.

Trenutni status potpisa i ratifikacija Konvencije i njezinih protokola, kao i potpuna lista deklaracija i rezervi su dostupni na www.conventions.coe.int.

Vjerodostojne su jedino francuska i engleska verzija Konvencije. Ovaj prijevod nije zvanični prijevod Konvencije.¹

Evropski sud za ljudska prava

---

¹ Tekst Konvencije na engleskom jeziku preuzet je u novembru 2015. godine sa internetske stranice Evropskog suda za ljudska prava. Tekst preveo Jezički odjel Ustavnog suda BiH

KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA

Rim, 4. novembar 1950. godine

VLADE POTPISNICE OVE KONVENCIJE, kao članice Vijeća Evrope,

Imajući u vidu Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima koju je Generalna skupština Ujedinjenih naroda proglasila 10. decembra 1948. godine;

Imajući u vidu da ova deklaracija ima cilj da osigura opće i djelotvorno priznanje i poštovanje prava proklamiranih u njoj;

Imajući u vidu da je cilj Vijeća Evrope postizanje većeg jedinstva između njegovih članica, te da je očuvanje i daljnje ostvarivanje osnovnih ljudskih prava i sloboda jedan od načina za postizanje tog cilja;

Potvrđujući iznova svoju duboku vjeru u one osnovne slobode koje su osnov pravde i mira u svijetu, te koje se najbolje održavaju stvarnom političkom demokratijom, s jedne strane, i zajedničkim razumijevanjem i poštovanjem ljudskih prava od kojih one zavise, s druge strane;

Odlučne, kao vlade evropskih zemalja koje su sličnih pogleda i imaju zajedničko naslijeđe političkih tradicija, ideala, slobode i vladavine prava, preduzeti prve korake za kolektivno izvršavanje određenih prava navedenih u Univerzalnoj deklaraciji;

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Obaveza poštovanja ljudskih prava

Visoke strane ugovornice osiguravaju svakome u svojoj nadležnosti prava i slobode određene u Dijelu I. ove konvencije.

Dio I.

PRAVA I SLOBODE

Član 2.

Pravo na život

1. Pravo na život svake osobe zaštićeno je zakonom. Niko ne smije biti namjerno lišen života, osim prilikom izvršenja presude suda kojom je osuđen za krivično djelo za koje je zakonom predviđena ova kazna.
2. Lišavanje života se ne smatra suprotnim ovom članu ako proistekne iz upotrebe sile koja je apsolutno nužna:

- a) u odbrani bilo koje osobe od nezakonitog nasilja;
- b) da bi se izvršilo zakonito hapšenje ili spriječilo bjekstvo zakonito pritvorene osobe;
- c) prilikom preduzimanja zakonitih radnji u svrhu suzbijanja nereda ili pobune.

Član 3.

Zabrana mučenja

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Član 4.

Zabrana ropstva i prinudnog rada

1. Niko se ne smije držati u ropstvu ili ropском položaju.
2. Ni od koga se ne smije zahtijevati da obavlja prinudni ili obavezni rad.
3. U svrhu ovog člana izraz „prinudni ili obavezni rad” ne obuhvaća:
  - a) bilo koji rad koji se zahtijeva za vrijeme uobičajenog trajanja pritvora određenog u skladu s odredbama člana 5. ove konvencije ili tokom uvjetnog otpusta iz takvog pritvora;
  - b) bilo koju službu vojne prirode ili, u zemljama u kojima se priznaje prigovor savjesti, službu koja se zahtijeva umjesto obavezne vojne službe;
  - c) bilo koju službu koja se zahtijeva u slučaju krize ili nesreće koja prijete opstanku ili dobrobiti zajednice;
  - d) bilo koji rad ili službu koji čine dio uobičajenih građanskih obaveza.

Član 5.

Pravo na slobodu i sigurnost

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:
  - a) u slučaju zakonitog pritvora na osnovu presude nadležnog suda;
  - b) u slučaju zakonitog hapšenja ili pritvaranja zbog nepoštovanja zakonitog sudskog naloga ili radi osiguranja ispunjenja bilo koje obaveze propisane zakonom;
  - c) u slučaju zakonitog hapšenja ili pritvaranja osobe u svrhu njezinog dovođenja pred nadležnu zakonitu vlast zbog razumne sumnje da je počinila krivično djelo, ili kada se to razumno smatra potrebnim kako bi se spriječilo počinjenje krivičnog djela ili bjekstvo nakon počinjenja krivičnog djela;
  - d) u slučaju pritvaranja maloljetne osobe na osnovu zakonitog naloga u svrhu odgojnog nadzora ili zakonitog pritvaranja u svrhu njenog dovođenja pred nadležnu zakonitu vlast;
  - e) u slučaju zakonitog pritvaranja osobe da bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog pritvaranja duševno poremećenih osoba, alkoholičara ili ovisnika o drogama ili skitnica;

- f) u slučaju zakonitog hapšenja ili pritvaranja osobe da bi se spriječio njezin neovlašteni ulazak u zemlju, ili osobe protiv koje se preduzima radnja radi deportacije ili ekstradicije.
2. Svako ko je uhapšen obavještava se bez odgađanja i na jeziku koji razumije o razlozima svog hapšenja i o svakoj optužbi protiv njega.
  3. Svako ko je uhapšen ili pritvoren u skladu s odredbama iz stava 1. tačka c) ovog člana izvodi se bez odgađanja pred sudiju ili drugu službenu osobu ovlaštenu zakonom da vrši sudsku vlast, te ima pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može biti uvjetovano jamstvima da će se osoba pojaviti na suđenju.
  4. Svako ko je lišen slobode hapšenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti postupak u kome će sud brzo odlučiti o zakonitosti njegovog pritvaranja i naložiti puštanje na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.
  5. Svako ko je bio žrtva hapšenja ili pritvaranja u suprotnosti s odredbama ovog člana ima izvršno pravo na odštetu.

Član 6.

Pravo na pravično suđenje

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti iz cijelog ili dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u mjeri koja je, po mišljenju suda, strogo potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla naškoditi interesima pravde.
2. Svako ko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica u skladu sa zakonom.
3. Svako ko je optužen za krivično djelo ima sljedeća minimalna prava:
  - a) da bez odgađanja, podrobno i na jeziku koji razumije bude obaviješten o prirodi i razlozima optužbe protiv njega;
  - b) da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje svoje odbrane;
  - c) da se brani lično ili posredstvom branioca po vlastitom izboru ili da, ako nema dovoljno sredstava da plati pravnu pomoć, besplatno dobije branioca kada to zahtijevaju interesi pravde;
  - d) da ispituje svjedoke protiv sebe ili da se oni ispituju, te da se osigura prisustvo i ispitivanje svjedoka u njegovu korist pod istim uvjetima koji važe za svjedoke koji svjedoče protiv njega;
  - e) da dobije besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

Član 7.

Kažnjavanje samo na osnovu zakona

1. Niko se ne smije smatrati krivim za krivično djelo izvršeno činjenjem ili nečinjenjem koje, u vrijeme kada je počinjeno, nije predstavljalo krivično djelo po unutrašnjem ili međunarodnom pravu. Isto tako, ne smije se izreći strožija kazna od one koja je bila primjenjiva u vrijeme kada je krivično djelo počinjeno.
2. Ovaj član ne utječe na ishod suđenja i kažnjavanje bilo koje osobe za činjenje ili nečinjenje koje se u vrijeme počinjenja smatralo krivičnim djelom prema općim pravnim načelima koja priznaju civilizirani narodi.

Član 8.

Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života

1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.
2. Javne vlasti se ne smiju miješati u ostvarivanje ovog prava osim ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesima nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Član 9.

Sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti

1. Svako ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti; ovo pravo uključuje slobodu da se promijeni vjera ili uvjerenje i slobodu svakog da, bilo sâm ili zajedno s drugima, javno ili privatno, ispoljava vjeru ili uvjerenje molitvom, podučavanjem, redovnim obavljanjem i obredom.
2. Sloboda ispoljavanja vjere ili ubjeđenja podvrgava se samo onim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu javne sigurnosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Član 10.

Sloboda izražavanja

1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo obuhvaća slobodu vlastitog mišljenja, primanja i saopćavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtijevaju dozvole za rad radio, televizijskih i kinematografskih preduzeća.
2. Pošto ostvarivanje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanja otkrivanja informacija dobivenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Član 11.
Sloboda okupljanja i udruživanja

1. Svako ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima, uključujući i pravo da osniva sindikat i da mu pristupa radi zaštite svojih interesa.
2. Za ostvarivanje ovih prava ne smiju se postavljati nikakva ograničenja, osim onih koja su propisana zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti ili javne sigurnosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Ovim članom ne sprečava se zakonito ograničavanje ostvarivanja ovih prava pripadnicima oružanih snaga, policije ili državne uprave.

Član 12.
Pravo na sklapanje braka

Muškarci i žene u dobi za sklapanje braka imaju pravo stupati u brak i zasnovati porodicu u skladu s domaćim zakonima koji uređuju ostvarivanje ovog prava.

Član 13.
Pravo na djelotvoran pravni lijek

Svako kome su povrijeđena prava i slobode koji su predviđeni u ovoj konvenciji ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred domaćim vlastima, bez obzira na to da li su povredu učinile osobe koje su postupale u službenom svojstvu.

Član 14.
Zabrana diskriminacije

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj konvenciji osigurava se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

Član 15.
Odstupanje u vrijeme vanrednog stanja

1. U vrijeme rata ili drugog vanrednog stanja koje prijete opstanku nacije svaka visoka strana ugovornica može preduzeti mjere kojima odstupa od svojih obaveza prema ovoj konvenciji, i to u mjeri koju strogo iziskuje neodložnost takve situacije, pod uvjetom da te mjere ne budu u neskladu s njezinim drugim obavezama prema međunarodnom pravu.
2. Prethodna odredba ne dopušta odstupanja od člana 2, osim kada se radi o slučajevima smrti prouzrokovanim zakonitim ratnim postupcima, niti od članova 3, 4. stav 1 i člana 7.
3. Svaka visoka strana ugovornica koja koristi svoje pravo da odstupi od obaveza obavještava u potpunosti generalnog sekretara Vijeća Evrope o mjerama koje preduzima i o razlozima zbog kojih to čini. Ona, također, obavještava generalnog sekretara Vijeća Evrope kada takve mjere prestaju djelovati i kada se odredbe Konvencije ponovo počinju izvršavati u potpunosti.

Član 16.
Ograničenja političke aktivnosti stranaca

Nijedna odredba članova 10, 11. i 14. ne smije se posmatrati tako da sprečava visoke strane ugovornice da ograničavaju političku djelatnost stranaca.

Član 17.
Zabrana zloupotrebe prava

Ništa u ovoj konvenciji ne može se tumačiti tako da podrazumijeva pravo bilo koje države, grupe ili osoba da se upuste u bilo koju djelatnost ili izvrše neki čin usmjeren na poništavanje bilo kog od navedenih prava i sloboda, ili na njihovo ograničavanje u mjeri većoj od one koja je predviđena Konvencijom.

Član 18.
Granice korištenja ograničenja prava

Ograničenja navedenih prava i sloboda koja su dozvoljena ovom konvencijom ne smiju se primjenjivati u bilo koje druge svrhe osim onih zbog kojih su propisana.

Dio II.
EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

Član 19.
Osnivanje Suda

Da bi se osiguralo poštovanje obaveza iz Konvencije i njezinih protokola koje su prihvatile visoke strane ugovornice, osniva se Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Sud). Sud radi kao stalni organ.

Član 20.
Broj sudija

Sud se sastoji od onolikog broja sudija koliko je visokih strana ugovornica.

Član 21.
Uvjeti za službu

1. Sudije moraju imati visoki moralni ugled i moraju ili posjedovati kvalifikacije potrebne za imenovanje na visoku sudsku službu, ili biti priznati pravni stručnjaci.
2. Sudije djeluju u Sudu u ličnom svojstvu.
3. Tokom svog mandata sudije se ne smiju baviti poslovima koji su nespojivi s njihovom nezavisnošću, nepristrasnošću ili zahtjevima punog radnog vremena njihove službe; sva pitanja koja proizlaze iz primjene ovog stava rješava Sud.

Član 22.

Izbor sudija

Za svaku stranu ugovornicu sudiju bira Parlamentarna skupština većinom glasova sa liste od tri kandidata koje predloži određena visoka strana ugovornica.

Član 23.

Mandat i razrješenje

1. Sudije se biraju na period od devet godina. One se ne mogu ponovo izabrati.
2. Sudijama istječe mandat kada navrše 70 godina života.
3. Sudije ostaju na dužnosti dok ne budu zamijenjene. Međutim, oni nastavljaju raditi na predmetima koje su već uzeli u razmatranje.
4. Sudija se ne može razriješiti funkcije osim ako druge sudije ne odluče dvotrećinskom većinom da on više ne ispunjava potrebne uvjete.

Član 24.

Sekretarijat i izvjestioci

1. Sud ima Sekretarijat čije se funkcije i organizacija utvrđuju Pravilnikom Suda.
2. Kada sudi sudija pojedinac, Sudu pomažu izvjestioci koji djeluju prema ovlaštenju predsjednika Suda. Oni čine dio Sekretarijata Suda.

Član 25.

Plenarna sjednica Suda

Na plenarnoj sjednici Sud:

- a) bira predsjednika i jednog ili dva potpredsjednika Suda na period od tri godine; oni mogu biti ponovo izabrani;
- b) formira vijeća na određeni vremenski period;
- c) bira predsjednike vijeća Suda; oni mogu biti ponovo izabrani;
- d) usvaja pravilnik Suda;
- e) bira sekretara Suda i jednog ili više njegovih zamjenika;
- f) podnosi bilo koji zahtjev u skladu s članom 26. stav 2.

Član 26.

Sudija pojedinac, odbori, vijeća i Veliko vijeće

1. U razmatranju predmeta koji su mu podneseni Sud sudi kao sudija pojedinac, u odborima od trojice sudija, u vijećima od sedam sudija i Velikom vijeću od sedamnaest sudija. Vijeća Suda osnivaju odbore na određeni vremenski period.
2. Na zahtjev plenarne sjednice Suda, Komitet ministara može, jednoglasnom odlukom i na određeni vremenski period, smanjiti broj sudija u vijeću na pet.
3. Kada sudi kao sudija pojedinac, sudija ne smije razmatrati bilo koju predstavku podnesenu protiv visoke strane ugovornice u ime koje je taj sudija izabran.

4. U sastav vijeća i Velikog vijeća po službenoj dužnosti ulazi sudija izabran u ime određene visoke strane ugovornice. Ako takvog sudije nema ili nije u mogućnosti učestvovati u radu, u svojstvu sudije u radu vijeća i Velikog vijeća učestvuje osoba koju izabere predsjednik Suda sa liste koju unaprijed podnosi ta strana.

5. U sastav Velikog vijeća ulaze i predsjednik i potpredsjednici Suda, predsjednici vijeća i druge sudije izabrane u skladu s Pravilnikom Suda. Kada se predmet iznese pred Veliko vijeće na osnovu člana 43, nijedan sudija iz vijeća koje je donijelo presudu ne smije učestvovati u radu Velikog vijeća s izuzetkom predsjednika Vijeća i sudije koji je izabran u ime određene visoke strane ugovornice.

Član 27.

Nadležnost sudije pojedinca

1. Sudija pojedinac može proglasiti nedopustivom ili skinuti s liste predmeta Suda predstavku podnesenu na osnovu člana 34. u slučaju kada se takva odluka može donijeti bez daljnjeg ispitivanja.
2. Ova odluka je konačna.
3. Ako sudija pojedinac ne proglasi predstavku nedopustivom ili je ne skine s liste predmeta Suda, prosljedit će je nekom od odbora ili vijeća na daljnji postupak.

Član 28.

Nadležnost odbora

1. U odnosu na predstavku podnesenu u skladu sa članom 34, odbor može jednoglasnom odlukom:
  - a) proglasiti je nedopustivom ili je skinuti s liste predmeta u slučaju kada se takva odluka može donijeti bez daljnjeg ispitivanja, ili
  - b) proglasiti je dopustivom i istovremeno donijeti presudu o meritumu ako je osnovno pitanje u predmetu, koje se tiče tumačenja ili primjene Konvencije ili njezinih protokola, već bilo predmet razmatranja ustaljene prakse Suda.
2. Odluke i presude iz stava 1. su konačne.
3. Ako sudija izabran u ime određene visoke strane ugovornice nije član odbora, odbor može u bilo kojoj fazi postupka pozvati tog sudiju da zauzme mjesto jednog od članova tog odbora, uzimajući u obzir sve relevantne faktore, uključujući i to da li je ta strana osporila primjenu procedure predviđene stavom 1. tačka b).

Član 29.

Odluke vijeća o dopustivosti i meritumu

1. Ako nije donesena odluka na osnovu članova 27. i 28, niti je izrečena presuda na osnovu člana 28, vijeće odlučuje o dopustivosti i meritumu pojedinačnih predstavki podnesenih na osnovu člana 34. Odluka o dopustivosti može se donijeti zasebno.
2. Vijeće odlučuje i o dopustivosti i meritumu međudržavnih predstavki podnesenih na osnovu člana 33. Odluka o dopustivosti donosi se zasebno osim kada Sud, u izuzetnim slučajevima, odluči drugačije.

Član 30.

Ustupanje nadležnosti Velikom vijeću

U slučaju kada predmet koji se razmatra pred vijećem pokrene ozbiljno pitanje koje utječe na tumačenje Konvencije ili njezinih protokola, ili u slučaju kada rješenje pitanja pred vijećem može dovesti do rezultata koji nije u saglasnosti s prethodno donesenom presudom Suda, vijeće može, sve dok ne donese presudu, ustupiti nadležnost Velikom vijeću, izuzev kada se tome protivi jedna od stranaka u sporu.

Član 31.

Ovlaštenja Velikog vijeća

Veliko vijeće:

- a) odlučuje o predstavkama podnesenim na osnovu člana 33. ili člana 34. kada mu vijeće ustupi nadležnost na osnovu člana 30, ili kada mu je predmet upućen na osnovu člana 43;
- b) odlučuje o pitanjima koja Sudu upućuje Komitet ministara u skladu s članom 46. stav 4. i
- c) razmatra zahtjeve za savjetodavna mišljenja koji su podneseni na osnovu člana 47.

Član 32.

Nadležnost Suda

1. Nadležnost Suda se proteže na sva pitanja koja se tiču tumačenja i primjene Konvencije i njezinih protokola, a koja su mu upućena kako to predviđaju članovi 33, 34, 46. i 47.
2. Sud odlučuje u slučaju spora o tome da li Sud ima nadležnost.

Član 33.

Međudržavni sporovi

Svaka visoka strana ugovornica može uputiti Sudu bilo koju navodnu povredu odredbi Konvencije i njezinih protokola koju je učinila druga visoka strana ugovornica.

Član 34.

Pojedinačne predstavke

Sud može primiti predstavke od bilo koje osobe, nevladine organizacije ili grupe osoba koje tvrde da su žrtve povrede prava ustanovljenih Konvencijom ili njezinim protokolima, koje je učinila jedna od visokih strana ugovornica. Visoke strane ugovornice obavezuju se da ni na koji način ne ometaju djelotvorno ostvarivanje ovog prava.

Član 35.

Uvjeti dopustivosti

1. Sud može uzeti u razmatranje predmet tek kada se iscrpe svi domaći pravni lijekovi, prema općepriznatim pravilima međunarodnog prava i u roku od šest mjeseci od dana kada je donesena konačna odluka.

2. Sud ne postupa po bilo kojoj predstavlci podnesenoj na osnovu člana 34. koja je:
  - a) anonimna ili
  - b) u suštini istovjetna s pitanjem koje je Sud već razmatrao, ili koje je već podneseno drugoj međunarodnoj instanci radi istrage ili rješavanja, a ne sadrži nove relevantne informacije.
3. Sud proglašava nedopustivom svaku pojedinačnu predstavku podnesenu na osnovu člana 34. ako:
  - a) smatra da je predstavka nespojiva s odredbama Konvencije ili njezinih protokola, očigledno neosnovana ili predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje pojedinačne predstavke, ili
  - b) smatra da podnosilac predstavke nije značajnije oštećen, osim ako poštovanje ljudskih prava određenih Konvencijom i njezinim protokolima ne zahtijeva ispitivanje merituma predstavke i pod uvjetom da se predmet ne može odbaciti po ovom osnovu, a da ga domaći sud nije prethodno razmotrio s dužnom pažnjom.
4. Sud odbacuje svaku predstavku koju smatra nedopustivom na osnovu ovog člana. On to može učiniti u bilo kojoj fazi postupka.

Član 36. Intervencija trećih osoba

1. Visoka strana ugovornica čiji je državljanin podnosilac predstavke ima pravo podnijeti pisane komentare i učestvovati u raspravi u svim predmetima pred vijećem ili Velikim vijećem.
2. Predsjednik Suda može, u interesu pravilnog provođenja pravde, pozvati svaku visoku stranu ugovornicu koja nije strana u postupku ili svaku zainteresiranu osobu koja nije podnosilac predstavke da podnesu pisane komentare ili učestvuju u raspravi.
3. Komesar za ljudska prava Vijeća Evrope može podnijeti pisane komentare i učestvovati u raspravi u svim predmetima pred vijećem ili Velikim vijećem.

Član 37. Brisanje predstavki

1. Sud može, u bilo kojoj fazi postupka, odlučiti da izbriše predstavku s liste predmeta u slučaju kada okolnosti navode na zaključak:
  - a) da se podnosilac predstavke ne namjerava dalje držati svoje predstavke, ili
  - b) da je stvar razriješena, ili
  - c) da iz bilo kog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti ispitivanje predstavke.

Međutim, Sud nastavlja da ispituje predstavku ako to zahtijeva poštovanje ljudskih prava određenih Konvencijom i njezinim protokolima.

2. Sud može odlučiti da predstavku vrati na svoju listu predmeta ako smatra da okolnosti opravdavaju takav tok postupanja.

Član 38.

Ispitivanje predmeta

Sud razmatra predmet zajedno s predstavnicima stranaka i, ako je to potrebno, pokreće istragu za čije mu djelotvorno provođenje zainteresirane visoke strane ugovornice osiguravaju sva neophodna sredstva.

Član 39.

Prijateljska poravnanja

1. U bilo kojoj fazi postupka Sud se može staviti na raspolaganje zainteresiranim stranama s ciljem osiguranja prijateljskog poravnanja stvari zasnovanog na poštovanju ljudskih prava određenih Konvencijom i njezinim protokolima.
2. Postupak koji se vodi na osnovu stava 1. povjerljive je prirode.
3. Ako se postigne prijateljsko poravnanje, Sud skida predmet sa svoje liste odlukom koja je ograničena na kratak opis činjenica i postignutog rješenja.
4. Odluka se dostavlja Komitetu ministara koji nadgleda izvršenje uvjeta prijateljskog poravnanja predviđenih odlukom.

Član 40.

Javnost rasprava i pristup dokumentima

1. Rasprave su javne, osim kada Sud u izuzetnim okolnostima odluči drugačije.
2. Spisi deponirani kod sekretara dostupni su javnosti, osim kada predsjednik Suda odluči drugačije.

Član 41.

Pravično zadovoljenje

Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije ili njezinih protokola, a unutrašnje pravo određene visoke strane ugovornice omogućava samo djelimičnu odštetu, ako je to potrebno, Sud pruža pravično zadovoljenje oštećenoj strani.

Član 42.

Presude vijeća

Presude vijeća postaju konačne u skladu s odredbama člana 44. stav 2.

Član 43.

Upućivanje Velikom vijeću

1. U roku od tri mjeseca od presude vijeća svaka stranka može, u izuzetnim slučajevima, zahtijevati da se predmet uputi Velikom vijeću.
2. Kolegij od pet sudija Velikog vijeća prihvata zahtjev ako predmet pokreće neko ozbiljno pitanje koje utječe na tumačenje ili primjenu Konvencije ili njezinih protokola ili kakvo drugo ozbiljno pitanje od općeg značaja.
3. Ako kolegij prihvati zahtjev, Veliko vijeće odlučuje o predmetu presudom.

Član 44. Konačne presude

1. Presuda Velikog vijeća je konačna.
2. Presuda vijeća postaje konačna:
  - a) kada stranke izjave da neće zahtijevati da se predmet iznese pred Veliko vijeće, ili
  - b) tri mjeseca poslije donošenja presude, ako se ne zatraži da se predmet uputi Velikom vijeću, ili
  - c) kada kolegij Velikog vijeća odbaci zahtjev za upućivanje na osnovu člana 43.
3. Konačna presuda se objavljuje.

Član 45. Obrazloženja presuda i odluka

1. Presude, kao i odluke kojima se predstavke proglašavaju dopustivim ili nedopustivim moraju biti obrazložene.
2. Ako presuda ne predstavlja, u cijelosti ili djelimično, jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo iznijeti izdvojeno mišljenje.

Član 46. Obaveznost i izvršenje presuda

1. Visoke strane ugovornice se obavezuju da će poštovati konačnu presudu Suda u svakom predmetu u kome su stranke.
2. Konačna presuda Suda se dostavlja Komitetu ministara koji nadgleda njezino izvršenje.
3. Ako Komitet ministara smatra da praćenje izvršenja konačne presude otežava neki problem u vezi s tumačenjem presude, stvar može uputiti Sudu radi donošenja odluke o pitanju tumačenja. Za odluku o upućivanju Sudu potrebna je dvotrećinska većina glasova predstavnika koji imaju pravo biti članovi Komiteta.
4. Ako Komitet ministara smatra da neka visoka strana ugovornica odbija ispoštovati konačnu presudu u predmetu u kojem je stranka, on može, nakon što zvanično obavijesti tu visoku stranu ugovornicu, a na osnovu odluke usvojene dvotrećinskom većinom glasova predstavnika koji imaju pravo biti članovi Komiteta, Sudu uputiti pitanje da li je ta visoka strana ugovornica propustila ispuniti svoju obavezu iz stava 1.
5. Ako utvrdi povredu stava 1, Sud upućuje predmet Komitetu ministara radi razmatranja mjera koje treba preduzeti. Ako Sud ne utvrdi povredu stava 1, predmet upućuje Komitetu ministara koji zaključuje ispitivanje predmeta.

Član 47. Savjetodavna mišljenja

1. Na zahtjev Komiteta ministara Sud može davati savjetodavna mišljenja o pravnim pitanjima koja se tiču tumačenja Konvencije i njezinih protokola.

2. Takva mišljenja se ne smiju baviti bilo kojim pitanjem koje se odnosi na sadržaj ili obim prava ili sloboda određenih Dijelom I. Konvencije i njezinim protokolima, kao ni bilo kojim drugim pitanjem koje bi Sud ili Komitet ministara mogli razmatrati kao rezultat postupaka koji se mogu pokrenuti u skladu s Konvencijom.

3. Za odluke Komiteta ministara da zahtijeva savjetodavno mišljenje Suda potrebna je većina glasova predstavnika koji imaju pravo biti članovi Komiteta.

Član 48.

Savjetodavna nadležnost Suda

Sud odlučuje da li zahtjev za davanje savjetodavnog mišljenja koji podnese Komitet ministara spada u njegovu nadležnost određenu članom 47.

Član 49.

Obrazloženje savjetodavnih mišljenja

1. Savjetodavna mišljenja Suda moraju biti obrazložena.

2. Ako savjetodavno mišljenje, u cijelosti ili djelimično, ne predstavlja jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo iznijeti izdvojeno mišljenje.

3. Savjetodavna mišljenja Suda dostavljaju se Komitetu ministara.

Član 50.

Troškovi Suda

Troškove Suda snosi Vijeće Evrope.

Član 51.

Privilegije i imuniteti sudija

Tokom vršenja svojih funkcija sudije uživaju privilegije i imunitete predviđene članom 40. Statuta Vijeća Evrope i sporazumima donesenim na osnovu njega.

Dio III.

RAZNE ODREDBE

Član 52.

Upiti generalnog sekretara

Po prijemu zahtjeva od generalnog sekretara Vijeća Evrope svaka visoka strana ugovornica pruža objašnjenje o načinu na koji njezino unutrašnje pravo osigurava djelotvornu primjenu bilo koje odredbe Konvencije.

Član 53.

Osiguranje postojećih ljudskih prava

Ništa u ovoj konvenciji ne tumači se tako da ograničava ili derogira bilo koje ljudsko pravo i osnovne slobode koji su osigurani po zakonima bilo koje visoke strane ugovornice ili po bilo kojem drugom sporazumu čija je strana ugovornica.

Član 54.

Ovlaštenja Komiteta ministara

Ništa u ovoj konvenciji ne ide na štetu ovlaštenja koja su data Komitetu ministara Statutom Vijeća Evrope.

Član 55.

Isključenje drugih sredstava rješavanja sporova

Izuzev na osnovu posebnog sporazuma, visoke strane ugovornice saglasne su da se neće koristiti ugovorima, konvencijama ili deklaracijama koje su na snazi između njih u svrhu pokretanja, putem podneska, spora koji proizlazi iz tumačenja ili primjene ove konvencije na rješavanje drugim sredstvima, osim onim predviđenim ovom konvencijom.

Član 56.

Teritorijalna primjena

1. Prilikom ratifikacije, ili bilo kada poslije toga, svaka država može izjaviti, putem obavještenja upućenog generalnom sekretaru Vijeća Evrope, da se u zavisnosti od stava 4. ovog člana ova konvencija primjenjuje na sve ili na bilo koju od teritorija za čije je međunarodne odnose odgovorna.
2. Konvencija se primjenjuje na teritoriji ili teritorije označene u obavještenju počev od tridesetog dana kada generalni sekretar Vijeća Evrope primi ovo obavještenje.
3. Odredbe ove konvencije se primjenjuju na tim teritorijama vodeći računa o lokalnim potrebama.
4. Svaka država koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1. ovog člana može bilo kada poslije toga izjaviti da prihvata za jednu ili više teritorija na koje se izjava odnosi nadležnost Suda da prima predstavke od pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa pojedinaca, prema članu 34. Konvencije.

Član 57.

Rezerve

1. Prilikom potpisivanja ove konvencije, ili prilikom deponiranja instrumenta ratifikacije, svaka država može staviti rezervu na bilo koju konkretnu odredbu Konvencije u obimu u kome bilo koji zakon koji je tada na snazi na njezinoj teritoriji nije u saglasnosti s tom odredbom. Rezerve općeg karaktera nisu dozvoljene na osnovu ovog člana.
2. Svaka rezerva stavljena na osnovu ovog člana sadrži kratku izjavu o zakonu o kome je riječ.

Član 58.

Otkazivanje

1. Visoka strana ugovornica može otkazati ovu konvenciju tek po isteku pet godina od dana kada je postala strana ugovornica i to putem obavještenja sa otkaznim rokom od šest mjeseci koje se dostavlja generalnom sekretaru Vijeća Evrope, koji o tome obavještava druge visoke strane ugovornice.
2. Otkaz ne može imati kao posljedicu da se određena visoka strana ugovornica oslobodi svojih obaveza prema ovoj konvenciji u pogledu bilo koje radnje učinjene do dana kada je otkaz počeo djelovati, a koja bi mogla predstavljati kršenje tih obaveza.
3. Pod ovim istim uvjetima svaka visoka strana ugovornica koja prestane biti članica Vijeća Evrope prestaje biti i ugovornica ove konvencije.
4. U skladu s odredbama prethodnih stavova, Konvencija se može otkazati u odnosu na bilo koju teritoriju za koju je izjavljeno da se primjenjuje na osnovu uvjeta iz člana 56.

Član 59.

Potpis i ratifikacija

1. Ova konvencija je otvorena za potpis članicama Vijeća Evrope. Ona se ratificira. Ratifikacije se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.
2. Evropska unija može pristupiti ovoj konvenciji.
3. Ova konvencija stupa na snagu po deponiranju deset instrumenata ratifikacije.
4. U pogledu svakog potpisnika koji je bude ratificirao nakon toga, Konvencija stupa na snagu na dan kada on deponira svoj instrument ratifikacije.
5. Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava sve članice Vijeća Evrope o stupanju na snagu ove konvencije, o imenima visokih strana ugovornica koje su je ratificirale i o svim naknadno deponiranim instrumentima ratifikacije.

Sačinjeno u Rimu, 4. novembra 1950. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se odlaže u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar dostavlja ovjerene prijepise svakoj potpisnici.

PROTOKOL
uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
(Prvi protokol)

Pariz, 20. mart 1952. godine

Vlade potpisnice, kao članice Vijeća Evrope,

Riješene da preduzmu korake radi osiguranja kolektivnog izvršavanja određenih prava i sloboda pored onih već uključenih u Dijelu I. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija),

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.
Zaštita imovine

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

Član 2.
Pravo na obrazovanje

Nikome se ne smije uskratiti pravo na obrazovanje. U vršenju svih svojih funkcija koje preuzima u odnosu na obrazovanje i nastavu država poštuje pravo roditelja da osiguraju obrazovanje i nastavu koji su u skladu s njihovim vlastitim vjerskim i filozofskim uvjerenjima.

Član 3.
Pravo na slobodne izbore

Visoke strane ugovornice se obavezuju da u razumnim vremenskim razmacima održavaju slobodne izbore tajnim glasanjem pod uvjetima koji osiguravaju slobodno izražavanje mišljenja naroda pri izboru zakonodavnih organa.

Član 4.
Teritorijalna primjena

Svaka visoka strana ugovornica može, prilikom potpisivanja ili ratifikacije ili bilo kada poslije toga, dostaviti generalnom sekretaru Vijeća Evrope izjavu o tome u kom obimu prihvata da se odredbe ovog protokola primjenjuju na teritorijama za čije je međunarodne odnose odgovorna, a koje je navela u izjavi.

Svaka visoka strana ugovornica koja je dostavila izjavu u smislu prethodnog stava može s vremena na vrijeme dostaviti dodatnu izjavu kojom mijenja uvjete iz ranije izjave, ili ukida primjenu odredaba ovog protokola u odnosu na bilo koju teritoriju.

Izjava data u skladu sa ovim članom smatra se kao da je data u skladu sa stavom 1. člana 56 Konvencije.

Član 5.

Odnos prema Konvenciji

U pogledu visokih strana ugovornica odredbe članova 1, 2, 3. i 4. ovog protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 6.

Potpis i ratifikacija

Ovaj protokol je otvoren za potpis članicama Vijeća Evrope koje su potpisnice Konvencije; on se ratificira istovremeno ili nakon ratifikacije Konvencije. On stupa na snagu nakon deponiranja deset instrumenata ratifikacije. U pogledu svake potpisnice koja ga bude ratificirala naknadno, Protokol stupa na snagu na dan kada ona deponira svoj instrument ratifikacije.

Instrumenti ratifikacije se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope, koji će sve članice obavijestiti o imenima onih članica koje su izvršile ratifikaciju.

Sačinjeno u Parizu, 20. marta 1952. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se odlaže u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar dostavlja ovjerene prijepise vladi svake države potpisnice.

PROTOKOL BROJ 4

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kojim se osiguravaju određena prava i slobode koji nisu već uključeni u Konvenciju i njezin Prvi protokol

Strasbourg, 16. septembar 1963. godine

Vlade potpisnice, kao članice Vijeća Evrope,

Riješene preduzeti korake radi osiguranja kolektivnog izvršavanja određenih prava i sloboda pored onih već uključenih u Dijelu I Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. (u daljnjem tekstu: Konvencija), te članova od 1. do 3. Prvog protokola uz Konvenciju, potpisanog u Parizu 20. marta 1952. godine,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Zabrana dužničkog zatvora

Niko se ne smije lišiti slobode samo na osnovu nesposobnosti da ispuni ugovornu obavezu.

Član 2.

Sloboda kretanja

1. Svako ko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima na toj teritoriji pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta.
2. Svako je slobodan napustiti bilo koju zemlju, uključujući i vlastitu.
3. Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti u odnosu na ostvarivanje ovih prava osim onih koja su u skladu sa zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, radi sprečavanja kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.
4. Prava iz stava 1. mogu se u određenim oblastima, također, podvrgnuti ograničenjima koja su uvedena u skladu sa zakonom i opravdana javnim interesom u demokratskom društvu.

Član 3.

Zabrana protjerivanja vlastitih državljana

1. Niko ne smije biti protjeran, bilo pojedinačnom ili kolektivnom mjerom, s teritorije države čiji je državljanin.
2. Niko ne smije biti lišen prava da uđe na teritoriju države čiji je državljanin.

Član 4.

Zabrana kolektivnog protjerivanja stranaca

Zabranjeno je kolektivno protjerivanje stranaca.

Član 5.

Teritorijalna primjena

1. Svaka visoka strana ugovornica može, prilikom potpisivanja ili ratifikacije ili bilo kada poslije toga, dostaviti generalnom sekretaru Vijeća Evrope izjavu u kojoj navodi u kom obimu prihvata da se odredbe ovog protokola primjenjuju na teritorijama za čije je međunarodne odnose odgovorna, a koje je navela u izjavi.
2. Svaka visoka strana ugovornica koja je dostavila izjavu u smislu prethodnog stava može s vremena na vrijeme dostaviti dodatnu izjavu kojom mijenja uvjete iz ranije izjave ili ukida primjenu odredaba ovog protokola u odnosu na bilo koju teritoriju.
3. Izjava data u skladu s ovim članom smatra se kao da je data u skladu sa stavom 1. člana 56. Konvencije.
4. Teritorija bilo koje države na koju se primjenjuje ovaj protokol na osnovu ratifikacije ili prihvaćanja te države i svaka teritorija na koju se ovaj protokol primjenjuje na osnovu izjave te države date na osnovu ovog člana smatraju se odvojenim teritorijama u svrhu upućivanja na teritoriju države u članovima 2. i 3.
5. Svaka država koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1. ili 2. ovog člana može bilo kada nakon toga izjaviti da prihvata za jednu ili više teritorija na koje se izjava odnosi nadležnost Suda da prima predstavke pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa pojedinaca kako predviđa član 34. Konvencije, u vezi sa svim članovima ili bilo kojim članom od 1. do 4. ovog protokola.

Član 6.

Odnos prema Konvenciji

U pogledu visokih strana ugovornica, odredbe članova od 1. do 5. ovog protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 7.

Potpis i ratifikacija

1. Ovaj protokol je otvoren za potpis članicama Vijeća Evrope koje su potpisnice Konvencije; on se ratificira istovremeno ili nakon ratifikacije Konvencije. On stupa na snagu nakon deponiranja pet instrumenata ratifikacije. U pogledu svake potpisnice koja ga bude ratificirala naknadno, Protokol stupa na snagu na dan kada ona deponira svoj instrument ratifikacije.
2. Instrumenti ratifikacije se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope, koji će sve članice obavijestiti o imenima onih članica koje su izvršile ratifikaciju.

Kao potvrda tome su dolje potpisane i s tim ciljem propisno ovlaštene osobe i potpisale ovaj protokol.

Sačinjeno u Strasbourgu, 16. marta 1963. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako mjerodavna, u jednom primjerku koji se odlaže u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar dostavlja ovjerene prijepise svakoj državi potpisnici.

PROTOKOL BROJ 6

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda o ukidanju smrtne kazne

Strasbourg, 28. april 1983. godine

Države članice Vijeća Evrope, potpisnice ovog protokola uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisanu u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija),

Smatrajući da promjene do kojih je došlo u nekoliko država članica Vijeća Evrope izražavaju opću tendenciju ka ukidanju smrtne kazne,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Ukidanje smrtne kazne

Smrtna kazna se ukida. Niko se ne smije osuditi na takvu kaznu ili pogubiti.

Član 2.

Smrtna kazna u vrijeme rata

Država može u svom zakonodavstvu predvidjeti smrtnu kaznu za djela počinjena u vrijeme rata ili neposredne ratne opasnosti; takva kazna primjenjuje se samo u slučajevima predviđenim zakonom i u skladu s njegovim odredbama. Država saopćava generalnom sekretaru Vijeća Evrope relevantne odredbe tog zakona.

Član 3.

Zabrana derogacije

Odredbe ovog protokola ne smiju se derogirati na osnovu člana 15. Konvencije.

Član 4.

Zabrana rezervi

Na odredbe ovog protokola ne mogu se stavljati rezerve na osnovu člana 57. Konvencije.

Član 5.

Teritorijalna primjena

1. Svaka država može prilikom potpisivanja ili kada deponira instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, odrediti teritoriju ili teritorije na koje se ovaj Protokol primjenjuje.
2. Svaka država može, bilo kada nakon toga, putem izjave upućene generalnom sekretaru Vijeća Evrope, proširiti primjenu ovog protokola na bilo koju drugu teritoriju označenu u

izjavi. U pogledu takve teritorije Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.

3. Svaka izjava učinjena na osnovu prethodna dva stava može se u pogledu bilo koje teritorije označene u toj izjavi, povući putem obavještenja upućenog generalnom sekretaru. Povlačenje izjave djeluje od prvog dana u mjesecu od dana kada je generalni sekretar primio takvo obavještenje.

Član 6. **Odnos prema Konvenciji**

U pogledu visokih strana ugovornica odredbe članova od 1. do 5. ovog protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 7. **Potpis i ratifikacija**

Ovaj protokol je otvoren za potpis državama članicama Vijeća Evrope koje su potpisnice Konvencije. On se ratificira, prihvaća ili odobrava. Država članica Vijeća Evrope ne može ratificirati, prihvatiti ili odobriti ovaj protokol ako nije istovremeno ili prethodno ratificirala Konvenciju. Instrumenti ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 8. **Stupanje na snagu**

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana kada je pet država članica Vijeća Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj protokol obavezuje u skladu s odredbama člana 7.
2. U pogledu bilo koje države članice koja naknadno izrazi svoj pristanak da je ovaj protokol obavezuje, Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana kada je deponiran instrument ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja.

Član 9. **Funkcije depozitara**

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava države članice Vijeća o:

- a) svakom potpisu,
- b) deponiranju svakog instrumenta ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja,
- c) svakom datumu stupanja na snagu ovog protokola u skladu s članovima 5. i 8,
- d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopćenju u vezi s ovim protokolom.

Kao potvrda tome su dolje potpisane i s tim ciljem propisno ovlaštene osobe i potpisale ovaj protokol.

Sačinjeno u Strasbourgu, 28. aprila 1983. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se odlaže u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostavlja ovjerene prijepise svakoj državi članici Vijeća Evrope.

PROTOKOL BROJ 7

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Strasbourg, 22. novembar 1984. godine

Države članice Vijeća Evrope, potpisnice ovog protokola,

Riješene preduzeti dalje korake radi osiguranja kolektivnog izvršavanja određenih prava i sloboda putem Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija),

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Proceduralne zaštitne mjere pri protjerivanju stranaca

1. Stranac koji zakonito boravi na teritoriji države ne smije se iz nje protjerati, osim na osnovu odluke donesene u skladu sa zakonom i dopušteno mu je:
  - a) iznijeti razloge kojima osporava protjerivanje;
  - b) da se njegov slučaj preispita i
  - c) da u te svrhe bude zastupan pred nadležnom vlasti ili osobom ili osobama koje ta vlast odredi.
2. Stranac se može protjerati i prije nego što ostvari svoja prava iz stava 1. tačke a), b) i c) ovog člana, ako je protjerivanje neophodno u interesu javnog reda, ili ako se zasniva na razlozima državne sigurnosti.

Član 2.

Pravo na žalbu u krivičnim stvarima

1. Svako koga sud osudi za krivično djelo ima pravo da njegovu osuđujuću presudu ili kaznu preispita viši sud. Ostvarivanje ovog prava, uključujući i osnove za njegovo ostvarivanje, uređuje se zakonom.
2. Ovo pravo može biti podložno izuzecima kada je riječ o djelima manjeg značaja, koja su propisana zakonom, ili u slučajevima kada je određenoj osobi u prvom stepenu sudio najviši sud, ili je ona bila osuđena nakon izjavljene žalbe protiv oslobađajuće presude.

Član 3.

Naknada zbog pogrešne osuđujuće presude

Kada je neka osoba konačnom odlukom osuđena za krivično djelo i kada je naknadno njezina osuđujuća presuda ukinuta, ili je pomilovana na osnovu toga što nova ili novootkrivena činjenica uvjerljivo pokazuje da je došlo do pogrešne presude, osoba koja je izdržala kaznu kao posljedicu takve osuđujuće presude dobiva naknadu u skladu sa zakonom ili praksom

određene države, osim ako se ne dokaže da joj se može u potpunosti ili djelimično pripisati to što nepoznata činjenica nije blagovremeno otkrivena.

Član 4.

Pravo da se ne bude dvaput suđen ili kažnjen u istoj stvari

1. Nikome se ne smije ponovo suditi, niti se smije ponovo kazniti u krivičnom postupku u nadležnosti iste države za djelo zbog koga je već bio pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države.
2. Odredbe prethodnog stava ne sprečavaju ponovno otvaranje predmeta u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom određene države ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u prethodnom postupku došlo do bitne povrede koja je mogla utjecati na ishod predmeta.
3. Ovaj član se ne može derogirati na osnovu člana 15. Konvencije.

Član 5.

Jednakost supružnika

U vezi s brakom, u toku braka i u slučaju njegovog raskida supružnici uživaju jednaka prava i odgovornosti privatnopravne prirode u međusobnom odnosu kao i u svojim odnosima prema djeci. Ovim članom države se ne sprečavaju da preduzimaju one mjere koje su neophodne u interesu djece.

Član 6.

Teritorijalna primjena

1. Svaka država može prilikom potpisivanja ili kada deponira instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja odrediti teritoriju ili teritorije na koje se ovaj protokol primjenjuje i navesti obim u kome se obavezuje da se odredbe Protokola primjenjuju na toj teritoriji ili teritorijama.
2. Svaka država može bilo kada nakon toga, putem izjave upućene generalnom sekretaru Vijeća Evrope, proširiti primjenu ovog protokola na bilo koju drugu teritoriju određenu u izjavi. U pogledu takve teritorije Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od dva mjeseca od dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.
3. Svaka izjava učinjena na osnovu prethodna dva člana može se u pogledu bilo koje teritorije određene u toj izjavi povući ili izmijeniti putem obavještenja upućenog generalnom sekretaru. Povlačenje ili izmjena izjave djeluje od prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od dva mjeseca od dana kada generalni sekretar primi takvo obavještenje.
4. Izjava data u skladu s ovim članom smatra se kao da je data u skladu sa stavom 1. člana 56. Konvencije.
5. Teritorija bilo koje države na koju se primjenjuje ovaj protokol na osnovu ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja i svaka teritorija na koju se ovaj protokol primjenjuje na osnovu izjave te države na osnovu ovog člana mogu se smatrati odvojenim teritorijama u svrhu upućivanja na teritoriju države u članu 1.

6. Svaka država koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1. ili 2. ovog člana može bilo kada nakon toga izjaviti da prihvata za jednu ili više teritorija na koje se izjava odnosi nadležnost Suda da prima predstavke pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa pojedinaca kako predviđa član 34. Konvencije u vezi sa članovima od 1. do 5. ovog protokola.

Član 7.

Odnos prema Konvenciji

U pogledu visokih strana ugovornica odredbe članova od 1. do 6. ovog protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 8.

Potpis i ratifikacija

Ovaj protokol je otvoren za potpis državama članicama Vijeća Evrope koje su potpisnice Konvencije. On podliježe ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju. Država članica Vijeća Evrope ne može ratificirati, prihvatiti ili odobriti ovaj protokol ako nije prethodno ili istovremeno ratificirala Konvenciju. Instrumenti ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 9.

Stupanje na snagu

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od dva mjeseca od dana kada je sedam država članica Vijeća Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj protokol obavezuje u skladu s odredbama člana 8.
2. U pogledu svake države članice koja naknadno izrazi svoj pristanak da je ovaj protokol obavezuje, Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od dva mjeseca od dana kada je deponiran instrument ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja.

Član 10.

Funkcije depozitara

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava države članice Vijeća Evrope o:

- a) svakom potpisu,
- b) deponiranju svakog instrumenta ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja,
- c) svakom datumu stupanja na snagu ovog protokola u skladu s članovima 6. i 9,
- d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili izjavi koja se odnosi na ovaj protokol.

Kao potvrda tome su dolje potpisane i s tim ciljem propisno ovlaštene osobe i potpisale ovaj protokol.

Sačinjeno u Strasbourgu, 22. novembra 1984. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se deponira u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostavlja ovjerene prijepise svakoj državi članici Vijeća Evrope.

PROTOKOL BROJ 12

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Rim, 4. novembar 2000. godine

Države članice Vijeća Evrope, potpisnice ovog protokola,

Imajući u vidu osnovno načelo da su svi ljudi jednaki pred zakonom i da imaju pravo na jednaku zaštitu zakona;

Riješene preduzeti dalje korake radi unapređivanja jednakosti svih osoba kolektivnom primjenom opće zabrane diskriminacije putem Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija);

Potvrđujući da načelo nediskriminacije ne sprečava države potpisnice da preduzimaju mjere radi unapređivanja pune i djelotvorne jednakosti pod uvjetom da postoji objektivno i razumno opravdanje za takve mjere,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Opća zabrana diskriminacije

1. Uživanje svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.
2. Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kom osnovu kao što su oni spomenuti u stavu 1.

Član 2.

Teritorijalna primjena

1. Svaka država može prilikom potpisivanja, ili kada deponira instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, odrediti teritoriju ili teritorije na kojima se primjenjuje ovaj protokol.
2. Svaka država može bilo kada kasnije, putem izjave upućene generalnom sekretaru Vijeća Evrope, proširiti primjenu ovog protokola na bilo koju drugu teritoriju određenu u izjavi. U pogledu takve teritorije Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od tri mjeseca od dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.
3. Svaka izjava učinjena na osnovu prethodna dva stava može se u pogledu bilo koje teritorije određene u toj izjavi povući ili izmijeniti putem obavještenja upućenog generalnom sekretaru. Povlačenje ili izmjena djeluje od prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od tri mjeseca od dana kada je generalni sekretar primio obavještenje.
4. Izjava data u skladu s ovim članom smatra se kao da je data u skladu sa stavom 1. člana 56. Konvencije.

5. Svaka država koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1. ili 2. ovog člana može bilo kada nakon toga izjaviti da prihvata za jednu ili više teritorija na koje se izjava odnosi nadležnost Suda da prima predstavke pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa pojedinaca kako predviđa član 34. Konvencije, u vezi s članom 1. ovog protokola.

Član 3.

Odnos prema Konvenciji

Odredbe članova 1. i 2. ovog protokola smatraju se među državama stranama ugovornicama, dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 4.

Potpis i ratifikacija

Ovaj protokol je otvoren za potpis državama članicama Vijeća Evrope koje su potpisnice Konvencije. On podliježe ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju. Država članica Vijeća Evrope ne može ratificirati, prihvatiti ili odobriti ovaj protokol ako nije prethodno ili istovremeno ratificirala Konvenciju. Instrumenti ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 5.

Stupanje na snagu

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od tri mjeseca od dana kada je deset država članica Vijeća Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj protokol obavezuje u skladu s odredbama člana 4.
2. U pogledu svake države članice koja naknadno izrazi svoj pristanak da je ovaj protokol obavezuje, Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od tri mjeseca od dana kada je deponiran instrument ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja.

Član 6.

Funkcije depozitara

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava države članice Vijeća Evrope o:

- a) svakom potpisu
- b) deponiranju svakog instrumenta ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja
- c) svakom datumu stupanja na snagu ovog protokola u skladu s članovima 2. i 5.
- d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopćenju u vezi s ovim protokolom.

Kao potvrda tome su dolje potpisane i s tim ciljem propisno ovlaštene osobe i potpisale ovaj protokol.

Sačinjeno u Rimu, 4. novembra 2000. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se deponira u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostavlja ovjerene prijepise svakoj državi članici Vijeća Evrope.

PROTOKOL BROJ 13

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda o ukidanju smrtne kazne u svim okolnostima

Vilnius, 3. maj 2002. godine

Države članice Vijeća Evrope, potpisnice ovog protokola,

Uvjerene da je pravo svakoga na život osnovna vrijednost u demokratskom društvu i da je ukidanje smrtne kazne od suštinske važnosti za zaštitu ovog prava, kao i za potpuno priznavanje urođenog dostojanstva svih ljudskih bića;

Želeći da ojačaju zaštitu prava na život, zajamčenog Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisanom u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija);

Imajući u vidu da Protokol broj 6 uz Konvenciju, koji se odnosi na ukidanje smrtne kazne, potpisan u Strasbourgu 28. aprila 1983. godine, ne isključuje smrtnu kaznu za djela počinjena u vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ratne opasnosti;

Riješene preduzeti odlučujući korak s ciljem ukidanja smrtne kazne u svim okolnostima, Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Ukidanje smrtne kazne

Smrtna kazna se ukida. Niko se ne smije osuditi na takvu kaznu ili pogubiti.

Član 2.

Zabrana derogacije

Odredbe ovog protokola ne smiju se derogirati na osnovu člana 15. Konvencije.

Član 3.

Zabrana rezervi

Na odredbe ovog protokola ne mogu se stavljati rezerve na osnovu člana 57. Konvencije.

Član 4.

Teritorijalna primjena

1. Svaka država može prilikom potpisivanja, ili kada deponira instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, odrediti teritoriju ili teritorije na koje se ovaj protokol primjenjuje.
2. Svaka država može bilo kada nakon toga, putem izjave upućene generalnom sekretaru Vijeća Evrope, proširiti primjenu ovog protokola na bilo koju drugu teritoriju označenu u izjavi. U pogledu takve teritorije Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana proteka roka od tri mjeseca od dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.

3. Svaka izjava učinjena na osnovu prethodna dva stava može se u pogledu bilo koje teritorije označene u toj izjavi povući ili izmijeniti putem obavještenja upućenog generalnom sekretaru. Povlačenje ili izmjena izjave djeluje od prvog dana u mjesecu od dana protoka roka od tri mjeseca od dana kada je generalni sekretar primio takvo obavještenje.

Član 5. **Odnos prema Konvenciji**

Odredbe članova od 1. do 4. ovog protokola smatraju se među državama stranama ugovornicama, dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 6. **Potpis i ratifikacija**

Ovaj protokol je otvoren za potpis državama članicama Vijeća Evrope koje su potpisnice Konvencije. On se ratificira, prihvaća ili odobrava. Država članica Vijeća Evrope ne može ratificirati, prihvatiti ili odobriti ovaj protokol ako nije prethodno ili istovremeno ratificirala Konvenciju. Instrumenti ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja se deponiraju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 7. **Stupanje na snagu**

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana protoka roka od tri mjeseca od dana kada je deset država članica Vijeća Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj protokol obavezuje u skladu s odredbama člana 6.
2. U pogledu bilo koje države članice koja naknadno izrazi svoj pristanak da je ovaj protokol obavezuje, Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu od dana protoka roka od tri mjeseca od dana kada je deponiran instrument ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja.

Član 8. **Funkcije depozitara**

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava države članice Vijeća Evrope o:

- a) svakom potpisu,
- b) deponiranju svakog instrumenta ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja,
- c) svakom datumu stupanja na snagu ovog protokola u skladu s članovima 4. i 7,
- d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopćenju u vezi s ovim Protokolom.

Kao potvrda tome su dolje potpisane i s tim ciljem propisno ovlaštene osobe i potpisale ovaj protokol.

Sačinjeno u Vilniusu, 3. maja 2002. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se deponira u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostavlja ovjerene prijepise svakoj državi članici Vijeća Evrope.

PROTOKOL BROJ 15²

o izmjenama i dopunama Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Preambula

Države članice Vijeća Evrope i druge visoke strane ugovornice Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja je potpisana u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija), potpisnice ovog Protokola;

Imajući u vidu deklaraciju koja je usvojena na Konferenciji na visokom nivou o budućnosti Evropskog suda za ljudska prava, koja je održana u Brightonu 19. i 20. aprila 2012. godine, kao i deklaracije usvojene na konferencijama održanim u Interlakenu 18. i 19. februara 2010. godine i Izmiru 26. i 27. aprila 2011. godine;

Imajući u vidu Mišljenje broj 283 (2013) koje je usvojila Parlamentarna skupština Vijeća Evrope 26. aprila 2013. godine;

S obzirom na potrebu da se Evropskom sudu za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Sud) omogući da i dalje zadrži svoju ključnu ulogu u zaštiti ljudskih prava u Evropi,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Dodaje se nova odredba na kraju Preambule Konvencije, koja glasi:

„Potvrđujući da visoke strane ugovornice, u skladu s principom supsidijarnosti, imaju prvenstvenu odgovornost da osiguraju prava i slobode propisane ovom konvencijom i njenim protokolima, te da pri tome uživaju slobodu procjene koja podliježe nadzoru Evropskog suda za ljudska prava uspostavljenog ovom konvencijom (...).”

Član 2.

1. U članu 21. Konvencije dodaje se novi stav 2, koji glasi:

„Kandidati moraju biti mlađi od 65 godina na dan do kojeg je Parlamentarna skupština zahtijevala da joj se dostavi lista od tri kandidata, u skladu s članom 22.”

2. Stavovi 2. i 3. člana 21. Konvencije postaju stavovi 3. i 4. člana 21.

3. Stav 2. člana 23. Konvencije se briše. Stavovi 3. i 4. člana 23. postaju stavovi 2. i 3. člana 23.

Član 3.

U članu 30. Konvencije brišu se riječi „izuzev kada se tome protivi jedna od stranaka u sporu”.

---

2 Usvojen u junu 2013. godine. Još uvijek nije stupio na snagu.

Član 4.

U članu 35. stav 1. Konvencije riječi „u roku od šest mjeseci” zamjenjuju se riječima „u roku od četiri mjeseca”.

Član 5.

U članu 35. stav 3. tačka b. Konvencije brišu se riječi „s tim da se aplikacija ne može odbaciti po ovom osnovu ukoliko slučaj nije prethodno s dužnom pažnjom razmotrio domaći sud”.

Prijelazne i završne odredbe

Član 6.

1. Ovaj protokol otvoren je za potpisivanje visokim stranama ugovornicama Konvencije koje mogu izraziti svoj pristanak da budu obavezane:
  - a) potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja, ili
  - b) potpisom koji podliježe ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju nakon kojeg slijedi ratifikacija, prihvatanje, odnosno odobrenje.
2. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja pohranjuju se kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 7.

Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupa nakon isteka tromjesečnog perioda od dana kada su sve visoke strane ugovornice Konvencije izrazile svoj pristanak da ih ovaj protokol obavezuje u skladu s odredbama člana 6.

Član 8.

1. Izmjene i dopune iz člana 2. ovog protokola primjenjuju se samo na kandidate na listama koje su visoke strane ugovornice podnijele Parlamentarnoj skupštini na osnovu člana 22. Konvencije nakon stupanja na snagu ovog protokola.
2. Izmjena iz člana 3. ovog protokola ne primjenjuje se ni na jedan postupak koji je u toku i u kojem je jedna od stranaka prigovorila, prije nego što je ovaj protokol stupio na snagu, na prijedlog vijeća Suda da ustupi nadležnost Velikom vijeću.
3. Član 4. ovog protokola stupa na snagu šest mjeseci nakon stupanja na snagu Protokola. Član 4. Protokola ne primjenjuje se na one aplikacije za koje je donesena konačna odluka u smislu člana 35. stav 1. Konvencije prije stupanja na snagu člana 4. ovog protokola.
4. Sve druge odredbe ovog protokola primjenjuju se od dana njegovog stupanja na snagu, u skladu s odredbama člana 7.

Član 9.

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava sve države članice Vijeća Evrope i ostale visoke strane ugovornice Konvencije o:

- a) svakom potpisu,
- b) pohranjivanju instrumenata ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja,
- c) datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu s članom 7, i
- d) svakom drugom aktu, obavještenju ili saopćenju u vezi s ovim Protokolom.

Potvrđujući navedeno, potpisani, propisno ovlašteni za tu svrhu, potpisali su ovaj protokol.

Sačinjeno u Strasbourgu, 24. juna 2013. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostavit će ovjerene kopije svakoj državi članici Vijeća Evrope i drugim visokim stranama ugovornicama Konvencije.

PROTOKOL BROJ 16³

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Preambula

Države članice Vijeća Evrope i druge visoke strane ugovornice Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja je potpisana u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija), potpisnice ovog protokola;

Imajući u vidu odredbe Konvencije, a posebno član 19. kojim se uspostavlja Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Sud);

S obzirom na to da će proširenje nadležnosti Suda da pruža savjetodavna mišljenja dalje ojačati međusobne odnose između Suda i domaćih organa, te time osnažiti primjenu Konvencije, u skladu s principom supsidijarnosti;

Imajući u vidu Mišljenje broj 285 (2013) koje je Parlamentarna skupština Vijeća Evrope usvojila 28. juna 2013. godine,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

1. Najviši sudovi i tribunali visoke strane ugovornice, kako je predviđeno u skladu s članom 10, mogu zatražiti od Suda savjetodavna mišljenja o načelnim pitanjima u vezi s tumačenjem ili primjenom prava i sloboda definiranih Konvencijom ili njenim protokolima.
2. Sud ili tribunal koji traži mišljenje može zatražiti savjetodavno mišljenje samo u kontekstu predmeta koji se vodi pred njim.
3. Sud ili tribunal koji traži mišljenje navest će razloge svog zahtjeva i dostavit će relevantno pravno i činjenično stanje predmeta koji je u toku.

Član 2.

1. Vijeće od pet sudija Velikog vijeća odlučit će da li da prihvati zahtjev za savjetodavno mišljenje imajući u vidu član 1. Vijeće će navesti razloge za svako odbijanje da prihvati zahtjev.
2. Ako vijeće prihvati zahtjev, Veliko vijeće će donijeti savjetodavno mišljenje.
3. Vijeće i Veliko vijeće, kako su navedeni u prethodnim stavovima, uključit će po službenoj dužnosti sudiju izabranog za visoku stranu ugovornicu iz koje je sud ili tribunal koji traži mišljenje. Ako takvog sudije nema, ili ako taj sudija nije u mogućnosti da učestvuje u radu vijeća, osoba koju predsjednik Suda izabere sa spiska koji je ta strana ugovornica unaprijed dostavila učestvovat će u radu vijeća u svojstvu sudije.

---

³ Usvojen u oktobru 2013. godine. Stupio na snagu 1. avgusta 2018. godine u odnosu na deset država članica koje su ga potpisale i ratificirale (Albanija, Armenija, Estonija, Finska, Francuska, Gruzija, Litvanija, San Marino, Slovenija i Ukrajina).

Član 3.

Komesar za ljudska prava Vijeća Evrope i visoka strana ugovornica iz koje je sud ili tribunal koji traži savjetodavno mišljenje imaju pravo da dostave pisane komentare i da učestvuju u raspravi. Predsjednik Suda može, u interesu ispravnog postupanja, pozvati bilo koju drugu visoku stranu ugovornicu ili osobu da, također, dostave pisane komentare ili učestvuju u raspravi.

Član 4.

1. Za savjetodavna mišljenja daje se obrazloženje.
2. Ako savjetodavno mišljenje ne predstavlja, u cjelini ili djelimično, jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da dostavi izdvojeno mišljenje.
3. Savjetodavna mišljenja dostavljaju se sudu ili tribunalu koji ih je zatražio i visokoj strani ugovornici iz koje je taj sud ili tribunal.
4. Savjetodavna mišljenja se objavljuju.

Član 5.

Savjetodavna mišljenja nisu obavezujuća.

Član 6.

Među visokim stranama ugovornicama odredbe članova od 1. do 5. ovog protokola smatrat će se dodatnim članovima Konvencije, a sve odredbe Konvencije primjenjivat će se shodno tome.

Član 7.

1. Ovaj protokol otvoren je za potpisivanje visokim stranama ugovornicama Konvencije koje mogu izraziti svoj pristanak da budu obavezane:
  - a) potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja, ili
  - b) potpisom koji podliježe ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju nakon kojeg slijedi ratifikacija, prihvaćanje, odnosno odobrenje.
2. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja pohranjuju se kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 8.

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupa nakon isteka tromjesečnog perioda od dana kada deset visokih strana ugovornica Konvencije izrazi saglasnost da ih ovaj protokol obavezuje u skladu s odredbama člana 7.

2. U vezi s visokom stranom ugovornicom Konvencije koja naknadno izrazi saglasnost da je on obavezuje, ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupa nakon isteka tromjesečnog perioda od dana kada ta strana izrazi svoju saglasnost da bude obavezana ovim protokolom u skladu s odredbama člana 7.

Član 9.

U vezi s odredbama ovog protokola, ne mogu se stavljati rezerve na osnovu člana 57. Konvencije.

Član 10.

Svaka visoka strana ugovornica Konvencije u vrijeme potpisivanja ili prilikom pohranjivanja instrumenata ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja izjavom upućenom generalnom sekretaru Vijeća Evrope navodi sudove ili tribunale koje određuje u svrhu člana 1. stav 1. ovog protokola. Ta izjava može se naknadno izmijeniti bilo kada i po istom postupku.

Član 11.

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještava države članice Vijeća Evrope i druge visoke strane ugovornice Konvencije o:

- a) svakom potpisu,
- b) pohranjivanju instrumenata ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja,
- c) datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu s članom 8,
- d) svakoj izjavi datoj u skladu s članom 10. i
- e) svakom drugom aktu, obavještenju ili saopćenju u vezi s ovim protokolom.

Potvrđujući navedeno, potpisani su, propisno ovlašteni za tu svrhu, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strasbourgu, 2. oktobra 2013. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhiv Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostavlja ovjerene primjerke svakoj državi članici Vijeća Evrope i drugim visokim stranama ugovornicama Konvencije.